

Examen VWO 2010

tijdvak 1
vrijdag 28 mei
9.00 - 12.00 uur

aardrijkskunde

Bij dit examen hoort een bijlage.

Dit examen bestaat uit 32 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 63 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Aanwijzingen voor de kandidaat

Bij een aantal vragen in dit examen is een cursieve regel achter de eigenlijke vraagzin opgenomen. In deze cursieve regel staat precies vermeld welke antwoordelementen in het antwoord aanwezig moeten zijn om de maximale score te behalen.

LET OP:

De cursieve regel achter de vraagzin kan – afhankelijk van de feitelijke vraag – bijvoorbeeld vermelden:

- dat een verklaring een situatiebeschrijving en een algemene regel (= verklarend principe) moet bevatten.
- dat een uitleg bij een ‘Leg uit waarom vraag’ een oorzaak en een gevolg moet bevatten.
- dat een redenering bij een ‘Redeneervraag’ een vergelijking en een gevolg/conclusie moet bevatten.
- enzovoorts

Je kunt dit examen maken met de 53e druk of met de 52e druk van de atlas. Schrijf op de eerste regel van je antwoordblad welke druk je gebruikt, de 53e of de 52e.

Elke opgave bestaat uit enkele vragen. Bij elke vraag kun je, indien gewenst, de atlas gebruiken.

De kaartnummers in de vragen verwijzen naar de 53e druk, of, als ze tussen haakjes staan, naar de 52e druk van de atlas.

Opgave 1 – Demografische ontwikkelingen in Afrika

Bestudeer de bronnen 1 en 2 uit het bronnenboekje die bij deze opgave horen.

Stelling: In ontwikkelingslanden ligt het geboortecijfer in steden doorgaans lager dan op het platteland.

- 2p **1** Geef twee argumenten waarmee je deze stelling kunt onderbouwen.

Gebruik bron 1.

Uit de bron blijkt dat het aandeel van Afrika in de wereldbevolking tussen 1950 en 2000 is veranderd. Eén oorzaak hiervoor is het hoge geboorteoverschot in Afrika zelf.

- 1p **2** Geef de andere oorzaak voor de verandering van het aandeel van Afrika in de wereldbevolking tussen 1950 en 2000.

Gebruik bron 2.

- 2p **3** Beargumenteer met behulp van de bron dat de bevolkingsgroei in Kameroen voorlopig nog groot zal zijn.

Opgave 2 – Anders-globalisten

Bestudeer bron 1 uit het bronnenboekje die bij deze opgave hoort.

Gebruik bron 1.

Volgens anders-globalisten 'is een andere wereld mogelijk' ('another world is possible').

- 1p **4** Geef een kenmerk van het logo van het WSF waaruit blijkt dat dit logo de visie van het WSF ondersteunt.

De opkomst van het anders-globalisme begint aan het eind van de twintigste eeuw.

- 2p **5** Geef twee manieren waarop tijd-ruimtecompressie bijgedragen heeft aan het ontstaan van de anders-globalisme beweging.

Gebruik bron 1.

Westerse nationale overheden hebben een grote rol gespeeld in internationalisering en globalisering sinds de koloniale tijd. Hun rol is echter afgenomen in de afgelopen veertig jaar. Op het World Economic Forum komen dan ook niet alleen regeringsleiders.

- 2p **6** Welk soort organisaties heeft deze leidende rol van westerse nationale staten overgenomen?
Op welke manier heeft dit de rol van nationale staten in de globalisering verkleind?

Opgave 3 – Wereldsteden in de Verenigde Staten

Bestudeer de bronnen 1 en 2 uit het bronnenboekje die bij deze opgave horen.

Gentrification heeft in een aantal wijken in New York geleid tot toenemende sociale tegenstellingen of sociale polarisatie.

- 2p **7** Wat is gentrification?
Waarom leidt gentrification soms tot toenemende sociale tegenstellingen of sociale polarisatie?

Gebruik de bronnen 1 en 2.

- 2p **8** Beredeneer waarom projectontwikkelaars veel winst denken te kunnen maken in wijken als Cooper Village en Stuyvesant Town.

New York is een echte wereldstad. Ook het niet ver van New York gelegen Washington is te beschouwen als een wereldstad.

- 2p **9** Geef twee redenen waardoor het mogelijk is dat op een dergelijke korte afstand van elkaar twee wereldsteden zijn gelegen.

Aarde

Opgave 4 – De Colorado en de Grand Canyon

Bestudeer de bronnen 1 tot en met 5 uit het bronnenboekje die bij deze opgave horen.

Het Colorado Plateau in de staat Arizona (VS) bestaat uit zeer oude gesteenten. In de loop van miljoenen jaren heeft de rivier de Colorado in dit plateau, dat ooit een laagvlakte was, een spectaculair landschap gevormd. Dit dal staat bekend als de Grand Canyon.

- 2p **10** Leg uit hoe de opheffing van het Colorado Plateau heeft geleid tot de vorming van de Grand Canyon.
Je uitleg moet een oorzaak-gevolg relatie bevatten.

Gebruik de bronnen 1, 2 en 3.

- 1p **11** Welke schematische weergave, bron 1, bron 2 of bron 3, geeft de Grand Canyon op de juiste wijze weer?

De Colorado stroomt grotendeels in een aride zone. De hoeveelheid sediment die de Colorado met zich mee voert, is groter dan die van een rivier in een gematigde zone met een vergelijkbare waterafvoer en een vergelijkbaar verhang.

- 2p **12** Leg uit waardoor een rivier in een aride zone meer sediment afvoert.
Je uitleg moet een oorzaak-gevolg relatie bevatten.

Gebruik de bronnen 4 en 5.

De dalwanden van de Grand Canyon vertonen een zeer grillig patroon. Dit patroon wordt vooral veroorzaakt door één eigenschap waarin de gesteentelagen van het Colorado Plateau van elkaar verschillen.

1p **13** Welke eigenschap is dit?

Gebruik de bronnen 4 en 5.

2p **14** Van welk type verwerking zal er in de omgeving van de Grand Canyon vooral sprake zijn?

Geef een argument voor je keuze.

Opgave 5 – Aardbevingen

Bestudeer de bronnen 1 tot en met 3 uit het bronnenboekje die bij deze opgave horen.

Gebruik bron 1.

Op de foto is een deel van de San Andreasbreuk te zien. Behalve horizontale verplaatsing is er langs de breuk ook verticale verplaatsing opgetreden.

1p **15** Welke kant van de breuk ligt het hoogst, A of B?

Welke aanwijzing geeft de foto daarvoor?

Gebruik de bronnen 2a, 2b en 2c.

De bronnen 2a, 2b en 2c geven een beschrijving van drie aardbevingen met een vergelijkbare magnitude. De gevolgen van de drie aardbevingen zijn echter zeer verschillend.

3p **16** Maak duidelijk waarom aardbevingen van vergelijkbare magnitude kunnen leiden tot zulke grote verschillen in aantallen slachtoffers en schade.

Ga in je antwoord op alle drie de aardbevingen in.

Gebruik bron 3.

In de figuur zijn op verschillende plaatsen bewegingen van stukken aardkorst aangegeven.

3p **17** Waar in de figuur kun je de zwaarste beving verwachten?

Kies uit:

- tussen A en B
- tussen C en D
- tussen B en D
- tussen C en E
- tussen E en F

Leg je keuze uit.

Je uitleg moet een oorzaak-gevolg relatie bevatten.

Opgave 6 – Klimaten in Zuid-Oost-Azië

Bestudeer bron 1 uit het bronnenboekje die bij deze opgave hoort.

Gebruik bron 1.

De klimaatdiagrammen van de bron behoren, in alfabetische volgorde, bij de steden Hanoi, Ho Chi Minhstad, Kota Bharu en Kuala Lumpur.

- 3p **18** Schrijf de cijfers 1 tot en met 4 op je antwoordblad.
Noteer achter elk cijfer de naam van de bijbehorende stad.

Gebruik kaart 196 (52e druk: 182).

Zuid-Oost-Azië kent twee soorten tropisch regenklimaat, net zoals Afrika en Zuid-Amerika.

- 2p **19** Beschrijf het spreidingspatroon van beide klimaatsoorten in Zuid-Oost-Azië.
Geef een oorzaak voor het verschil in neerslag tussen beide klimaatsoorten.

Mede dankzij de grote hoeveelheden neerslag is het in grote delen van Zuid-Oost-Azië mogelijk twee en soms zelfs drie keer per jaar te oogsten. Die overvloedige neerslag heeft echter ook nadelen.

- 2p **20** Geef, afgezien van de kans op overstromingen, nog twee nadelen van deze overvloedige neerslag voor de landbouw in Zuid-Oost-Azië.

Opgave 7 – Politieke en economische ontwikkelingen in de ASEAN

Bestudeer de bronnen 1 en 2 uit het bronnenboekje die bij deze opgave horen.

In de twintigste eeuw is het regionale beeld van Zuid-Oost-Azië in het westen nogal veranderd. In een aantal perioden bestond er steeds een ander beeld van Zuid-Oost-Azië. De jaartallen van de perioden verschillen per land.

Voor Vietnam gelden de volgende perioden:

- a de periode tot 1954;
- b de periode van 1954 tot 1986;
- c de periode na 1986.

In periode b bestond het beeld van Vietnam als politiek conflictgebied.

- 4p **21** Schrijf de letters a en c van de perioden op je antwoordblad.
Noteer achter elke letter
- het beeld van Vietnam dat in die periode in het westen bestond / bestaat;
  - welke positie Vietnam in die periode in het wereldsysteem innam / inneemt.

Gebruik bron 2.

De bron geeft een aanwijzing voor het bestaan van een triade in de wereldhandel.

1p **22** Welke aanwijzing is dit?

Gebruik bron 1.

De komende jaren zullen er wat betreft de buitenlandse investeringen in Zuid-Oost-Azië veranderingen optreden. Het aandeel van investerende (groepen van) landen zal veranderen.

1p **23** Geef een voorbeeld van zo'n verandering.

Gebruik bron 2.

De bron toont onder andere de handelsbalansen van de ASEAN-landen met een aantal andere landen/gebieden.

3p **24** In welk opzicht verschillen de handelsbalansen van de ASEAN-landen met die van de Verenigde Staten en de Europese Unie enerzijds en met die van de andere landen anderzijds?

Beredeneer waardoor dit verschil in de tweede helft van de twintigste eeuw is ontstaan.

Leefomgeving

Opgave 8 – Het Oosterdokseiland

Bestudeer de bronnen 1 en 2 uit het bronnenboekje die bij deze opgave horen.

Amsterdam doet momenteel grote investeringen in de ontwikkeling van de zuidoever van het IJ. Het project ODE op het Oosterdokseiland is daarvan een onderdeel. Het is ook een voorbeeld van publiek-private samenwerking.

1p **25** Geef voor de gemeente een voordeel van het aangaan van een publiek-private samenwerking.

Gebruik de bronnen 1 en 2.

Voor bedrijven wordt de ligging van ODE in Amsterdam 'zeer gunstig' genoemd.

3p **26** Geef drie redenen waarom deze locatie op de schaal van Amsterdam voor een internationaal dienstverlenend bedrijf zo gunstig is.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

Ook in andere Europese steden, zoals Hamburg en Londen, worden sinds de jaren negentig van de twintigste eeuw voormalige haventerreinen heringericht tot zakenwijken en/of luxe woongebieden.

- 2p **27** Geef een reden waarom deze oude haventerreinen hun oorspronkelijke functie verliezen.
Geef een reden waarom deze gebieden worden heringericht tot nieuwe zakencentra of luxe woongebieden.

Gebruik de bronnen 1 en 2 en atlaskaart 26A (52e druk: 24A).

Amsterdam ontwikkelt behalve ODE ook de Zuidas (het gebied langs de A10 ten noorden van de wijk Zuideramstel) tot een hoogwaardige locatie voor kantoren.

- 2p **28** Geef twee voordelen die de locatie Zuidas biedt ten opzichte van de locatie ODE voor de vestiging van sommige bedrijven.

Opgave 9 – Kustbeheer op Texel

Bestudeer de bronnen 1 tot en met 3 uit het bronnenboekje die bij deze opgave horen.

Gebruik de bronnen 1 en 2.

Voor de kust van Texel worden regelmatig zandsuppleties uitgevoerd. Het toepassen van zandsuppleties is een vorm van dynamisch handhaven.

- 2p **29** Beredeneer dat op kustbeheer via zandsuppleties zowel het woord ‘dynamisch’ als het woord ‘handhaven’ van toepassing is.

Gebruik de bronnen 2 en 3.

De Slufter is een gebied waar zeewater regelmatig kan binnendringen. Direct vóór De Slufter is geen zandsuppletie gepland. Zandsuppleties zijn daar niet nodig omdat in De Slufter langs natuurlijke weg zand wordt vastgelegd.

- 2p **30** Beschrijf het proces waarbij in De Slufter langs natuurlijke weg zand wordt vastgelegd.

Als de Waddeneilanden geen harde kusten hebben, zullen zij zich zeer langzaam verplaatsen in noordoostelijke richting.

- 2p **31** Leg met behulp van de kustprocessen die hierbij een rol spelen uit waardoor de Waddeneilanden zich dan in die richting zullen verplaatsen.
Je uitleg moet een oorzaak-gevolg relatie bevatten.

Gebruik bron 3.

- 2p **32** Leg uit waardoor De Slufter een gebied met grote ecologische waarden is.
Je uitleg moet een oorzaak-gevolg relatie bevatten.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.